

Nr. 74.

Cena prenumeraty:
w Łodzi:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięczn. „ 4.80
Za roznośnienie
70 fen. miesięcznie.
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 19.50
Miesięczn. „ 6.50

Kalendarzyk:

Niedz. 16.III. Abrah. Pust.
Pon. 17.III. Józefa z Arym.
Wt. 18.III. Gabryela Arch.
Sr. 19.III. Józefa Obl. N. M. P.

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 41.

TELEFON 28

ROZWÓJ

dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Niedziela, dnia 16 marca 1919 roku.

Można zamawiać „Rozwój”: w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki, za tekstem 65 fenigów, nekrologi 1 marka za wiersz petitowy. Drobne ogłoszenia 10 fen. wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.

O dar narodowy.

Żeśmy odzyskali naszą Ojczyznę musimy w pierwszej linii zawdzięczać sobie, swoim zasadom i dążeniom narodowym, teżyźnie swego ducha, swojej woli. Przyjść musiała, było to tylko kwestją czasu—kiedy. W to ludzie miłujący kraj wierzyli, i w to wierzyli wszyscy polacy.

Przyszła jednak ta nowoodrodzona Polska wcześniej, niż to najśmielszy umysł przewidywał, a to dzięki sumiennej pomocy narodów, stojących na wysokim szczeblu cywilizacyjnym, a w pierwszej linii twórcy tego odródnienia, prezydenta wolnych, demokratycznych Stanów Zjednoczonych, Wilsona, który tak stanowczo, jasno i uczciwie postawił tę kwestję w szeregu 14 zasadniczych punktów swoich warunków pokojowych.

Nie mniej atoli do tego przyczyniła się silna, niezachwiana armja francuska, na której karkach leżał cały ciężar powstrzymania tego straszego naporu, tej wielkiej nawałnicy germańskiej.

Mądre zarządzenia Anglii, jej rozumna żelazna polityka, opasująca blokadą Niemcy, jej zapobiegliwość militarna i jej bogactwo, również przyspieszyły to zwycięstwo.

Włochy od czasów Legionów polskich łączyła z Polską nić sympatii i nigdy ta nić nie była zerwaną. One też, jedne z pierwszych państw, podniosły głos za Polską, tam ta idea wyklu-

wała się, aby dojrzeć i nabrać mocy gdzieindziej. Tym więc narodom należy się od nas głęboka wdzięczność.

Do wyzwolenia naszego przyczyniły się nie mało wyżej wymienione państwa, a raczej jednostki stojące na czele rządów, jednostki wielkie, oddani duchem i całą myślą ideom, dążącym do wyłamania ludzkości z pod inperjalistycznych, tyrańskich rządów.

Naród polski ocenia doskonale ważność tej inicjatywy i odczuwa głęboką wdzięczność za to wszystko, co wielcy duchem mężowie dla niego uczynili.

Jako osłona kresów wschodnich od napływu mongolskich i fatarskich hord polacy osłaniali Europę, która dziś poczuwa się do odwzajemnienia im, za przelaną krew polską w sprawie cywilizacji, za dziesięciowiekową straż na granicach barbarji. Koalicja chce wyprać sumienie zbiorowego europejczyka, zbrudzone rozbiorem Polski. Mimo to wypadaloby, aby nasz naród mógł się tym wielkim mężom wywdzięczycie, czemś, aby zaznaczył, że umie oceniać ich zabiegi i starania ich dobrą wolę i ich dobrą duszę.

Nie według wartości niesionej nam pomocy, ale chociaż drobnym upominkiem powinniśmy okazać im nasze serce, nasze uczucia.

I dla tego projektujemy, aby każdemu z tych mężów lub narodów zrobić podarek.

Jaki podarek, niech decyduje sam naród. My proponujemy ofiarować dzieła jakiegoś polskiego artysty: obraz lub bronz.

Tematy same naprawiają się pod pędem Wilson w otoczeniu typów polskich, składających mu hołd za pamięć.

Foch na koniu, wśród batalii, którą tak znakomicie i bajecznie kolorowo maluje Kossak, może być obrazem muzealnej wartości.

To też dla tego wnoszę, aby takie pamiątki złożył jaknajrychlej naród polski tym, którzy przyczynili się do wskrzeszenia naszego kraju.

Reczy jednak muszą wykonać najwięksi polscy artyści i mają posiadać artystyczną wartość, a gdyby ich zabrakło, można zastąpić dziełami zmarłych, Matejki, Slemiradzkiego, Chełmońskiego i innych.

Jednakże żeby te pamiątki miały odpowiednią wartość wypadaloby, żeby przedstawiciele kraju je postanowili. Sejm musi ten wniosek postawić i uchwalić, a cały naród na niego się złożyć od chłopca i robotnika, inteligenta i fachowca aż do służącej i wyrobnika.

Wszyscy dadzą swoją ofiarę, dadzą chętnie, aby uczcić tych co największą na świecie rzecz im zwracają — bo Ojczyznę.

Redakcja „Rozwoju”.

Pogrzeb bohaterów w Sosnowcu.

Donieśliśmy już o tajdackim napadzie żołdactwa pruskiego na Saturn i Czeladź, oraz silnym starciu z nimi jednego plutonu wojska polskiego. Rezultatem tego starcia było 6-u zabitych i dużo rannych.

Pogrzeb zabitych, jak już donieśliśmy, odbył się bardzo uroczystie, obecnie nadchodzą bliższe szczegóły tego pogrzebu, które podaje „Kurier Zagł.”

Oto co mówi:

Prawdziwą manifestacją narodową był wczorajszy pogrzeb trzech ofiar bandyckiego napadu, regularnego wojska niemieckiego na kopalnię „Saturn” w Czeladzi. Dziesięcioletnia z górą rzesza, nietylko z Sosnowca, lecz i z dalszych okolic Zagłębia, oddawała ostatnią posługę bohaterom: kapralowi Janowi Wodzyńskiemu i szeregowcom: Mateuszowi Kuskowskiemu i Ignacemu Puszyńskiemu. W nabożeństwie żałobnym, w kościele parafialnym w Sosnowcu, wzięły udział bardzo liczne tłumy i przedstawicielstwa wszystkich zrzeżeń. Odprawiono równocześnie przy trzech ołtarzach msze św., które celebrowali księża prob.: Plenkiewicz, Sieradzki i Grzebiński. Podczas nabożeństwa chór kościelny wykonał podniosłe pieńia, poparte występami solowemi, skrzypiec, śpiewu oraz orkiestry.

Kondunkt pogrzebowy, podążający ulicami: Kościelną, Krótką, Małachowskiego, 3-go Maja, Starososnowiecką i Aleją, prowadził w asyście 12-u księży, ks. Smużyński, prob. ze Starego Sielca. W orszaku żałobnym wystąpiły wszystkie szkoły, Rada miejska i Magistrat m. Sosnowca, weterani, palestra miejscowa, straż miejscowa, liczne przedstawicielstwa okolicznych zrzeżeń. Zauważyliśmy w orszaku także przedstawiciela duchowieństwa prawosławnego. Przed trumnami niesiono kilkanaście wieńców z odpowiedniami napisami.

Dwie kompanje honorowe postępowały przed i za trumnami, niesionymi przez żołnierzy. Za trumnami kroczyli liczni oficerowie ze sztabem garnizonu na czele. Kilka orkiestr kopalnianych marszami żałobnymi pogłębiało nastrój.

Na cmentarzu nad otwartym grobem przemawiali w podniosłych słowach ks. prefekt Ługowski i pp.: prof. Bron. Knothe, St. Piedowski, pewien oficer i p. M. Łaszczynski. Uderzyły bębny,

zagrzmiała salwa, wojsko sprezentowało broń i trumny zniknęły w ciemnych grobach. Ciszę tej uroczystej chwili, przerwał suchy trąkot samolotu niemieckiego, przelatującego właśnie nad cmentarzem, jak gdyby chciał się naocznie przekonać o ognisku strasznej zbrodni poniedziałkowej.

Poległych bohaterów pochowano w jednym wspólnym grobie, stawiając na nim trzy oddzielne krzyże, proste, zwyczajne z drzewa dębowego.

Uroczystość ta wywarła tem głębsze wrażenie, że odbywała się przy cudownej wiosennej pogodzie, stojącej w tak rażącym przeciwieństwie do ogólnego nastroju orszaku.

Na znak żałoby wszystkie sklepy i instytucje były aż do godz. 3-ej zamknięte, pisma miejscowe nie wyszły.

Nasiona warzywne i kwiatowe
tylko z roku 18-go poleca
Zakład ogr. L. Kołaczekowskiego
Piotrkowska 33. 382 15

Rejestracja Strat Kursowych.

Termin rejestracji przedłuża się dla firm i osób miejscowych do 20 b. m., dla zamiejscowych do 24 b. m. włącznie. Opłata za rejestrację wynosi **jedną dziesiątą od tysiąca**, najmniej jednak dziesięć marek.

Biuro czynne od 11 rano do 1-ej po południu.

537—1

Łódzki Komitet Giełdowy.

— Węgiel dla kooperatyw.

k) Dzięki staraniom łódzkiego biura Związku stowarzyszeń spożywczych w ministerstwie aprowizacji uzyskano przyrzeczenie kopalń, przysłania odpowiedniej ilości węgla na potrzeby ludności miasta, już nie za pośrednictwem magistratu, lecz wprost kooperatywni. Kooperatywy zrzeszone w związku, zbierają fundusz potrzebny dla zapłacenia zamówionego węgla w ilości miliona marek. Czwartą część sumy potrzebnej już złożono.

— Ziemiaki z Poznańskiego.

k) Dalsze ziemiaki z Poznańskiego nie nadchodzą. Dotychczas do Łodzi nadeszło 98 wagonów. Dalsze transporty ziemiaków otrzymamy po usunięciu trudności przewozowych, ponieważ linja kolejowa jest obecnie zajęta.

— Sól staniała.

k) Tendencja związkowa w handlu z solą ustała. Podczas gdy magistrat w wydziale żywnościowym sprzedaje sól po 11 mk. 20 fen. pud, nie dając opakowania, to jednocześnie łódzkie biuro związku kooperatyw sprzedaje tenże gatunek soli w cenie tylko 11 mk. za pud netto, dodając opakowanie.

— „Pasek“ na zapakki.

k) W ciągu dni ostatnich zauważono znaczne zwiększenie się popytu na zapakki, które wprost znikają z obiegu. Zjawisko to ma miejsce nie tylko w Łodzi, ale i w Warszawie, skąd kupcy przyjeżdżają do Łodzi i tu wykupują ten artykuł, płacąc wysokie ceny, bo 2 mk. 60 fen. za paczkę — 10 pudełek.

Łódzkie biuro Związku kooperatyw poczyniło większe zamówienia tego artykułu.

„Nowy kurs“ wobec Polaków.

Spóźniony okólnik pruskiego ministerjum oświaty. — Rząd niemiecki wydaje nawet dla polskich dzieci elementarz polski.

Rząd niemiecki wydaje dla polskich dzieci polski elementarz! Czy to sen? czy jawa? kłamstwo i kpiny czy prawda? Czytam ku największemu memu zdziwieniu okólnik ministerjum oświaty, który zapowiada wprowadzenie języka polskiego do szkół polskich. Okólnik ten brzmi:

„Dotychczasowe rozporządzenia, dotyczące języka polskiego w szkołach okręgów Gdańsk, Kwidzyn, Opole rozszerza się o tyle, że dzieciom, mówiącym po polsku pozwala się udzielać nauki religii, czytania i pisanie w języku polskim, o ile tego sobie życzą ich rodzice! Nauki tej udzielać się będzie na stopniu średnim

i wyższym w trzech godzinach tygodniowo. Pozwala się atoli nauki tej udzielać także i na stopniu najniższym, a to stosownie do miejscowych stosunków. Rozporządzenia niniejsze wchodzi natychmiast w życie“.

Dla udzielania polskiej nauki czytania i pisanie przygotowuje się elementarz, który z początkiem nowego roku szkolnego wejdzie w użycie.

Rząd niemiecki zapowiada również, że posady urzędników obsadzać będzie tylko takimi ludźmi, którzy znają kraj i ludzi i umieją wczuć się w polski sposób myślenia.

Czy oni nie mają żle w głowie?

— Znalezione rewolwery.

a) Władze policyjne aresztowały Franciszka Kalszewskiego, który przywiózł z Prus dwa rewolwery systemu „Mauzer“. Badany w komisariacie przyznał się, iż jeden z rewolwerów sprzedał jakiemuś żydowi a drugi mu skradziono.

— Potajemna garbarnia.

a) W domu przy ul. Aleksandrowskiej nr. 22, u Zająwa Altmana, policja wykryła potajemną garbarnię. Skonfiskowano 73 sztuk wyprawionych i 22 sztuki nie wyprawionych skór.

— Walka z bandytami.

k) W okolicach Zgierza grasują bandyci, którzy między innymi dokonali napadu we wsi Trupianka, gm. Puczniew pod Lutomińskiem na kolonję Henryka Szulca, lecz zostali odparci strzałami z dubeltówki. Bandyci posiadają karabiny rosyjskie. Policja jest już na tropie.

— Zamknięcie karczmny.

k) Policja państwowa zamknęła karczmą w Wiskitnie.

Z teatru.

Teatr Polski. „Orle“, dram. w 6 aktach E. Rostanda. Premjera „Orlecia“ zgromadziła tłumy publiczności i mimo to, iż sztuka ta już grana była tyle razy w teatrze łódzkim za czasów dyr. Bolesławskiego.

I nie dziw, „Orle“ posiada ton nawskroś francuski, wzniosły i poetyczny, patositen patos, który nie razi przesadą, nie nurza się w bombastyczności i tramtadacji, lecz jakgdyby cały poziom utworu wznosi na pewne wyżyny koturnu, potęguje cechy charakterów, akcję i napięcie dialogu, osnuwa wszystko przez subtelny mgłą polityczności i każe nam się patrzeć przez szkła powiększające na ludzi i ich czyny. Niebezpieczny to rodzaj twórczości. Wymaga nadzwyczajnego poczucia miary, niezwykłego smaku, zrozumienia harmonii estetycznej. Inaczej — „du sublime au ridicule il n'ya qu'un pas...“ Ale właśnie Rostand jest mistrzem pod tym względem. A umie przytem uderzyć w najwrażliwsze struny serc widzów, zna doskonale scenę, czuje ją i rozumie. To też „Orle“ posiada takie walory sceniczne, iż zawsze może liczyć na powodzenie.

Kierownictwo teatru polskiego postarało się o piękną bardzo oprawę dla tego klejnotu Rostandowskiego. Wystawa była nad wyraz staranna, bogata aż do przepychu a zarazem utrzymana na wysokim poziomie artystycznym. Na-

leżą się słowa uznania p. Lechowskiemu, który wykazał w części dekoracyjnej sztuki wielką pomysłowość, oraz smak.

P. Biegańskiego (ks. Reichstadta) widzieliśmy w teatrze Bolesławskiego w tej roli. Zarówno wówczas, jak i obecnie, w interpretacji jego tragiczna postać ks. Reichstadta nabrała czaru poezji, liryzmu i odczucia. Publiczność przyjmowała znakomitego artystę owacyjnie.

Doskonałym był p. Tatkiewicz, jako ks. Metternich.

Na wyróżnienie zasłużyły pp.: Arkawiczówna, Zbikowska, Szperlinzanka oraz pp.: Wisniewski i Woskowski.

Reżyserja pomysłowa i bardzo staranna.

Dziś, w niedzielę, dwa przedstawienia, po poł. o godz. 3-ej po cenach popularnych „Biedna dziewczyna“. Wieczorem o godz. 7-ej min. 30 „Orle“ E. Rostanda, z udziałem p. W. Biegańskiego.

Karygodne nieporządki.

Po rewizjach w ucząstkach kart chlebowych, jakie się odbyły w początkach ubiegłego tygodnia, urzędnicy wydający kartki chlebowe w niektórych ucząstkach urządzają obstrukcję. Dawniej w ciągu godziny potrafiono załatwić 100 osób, a teraz zaledwie 10; to też ludność wyczekująca od rana do wieczora sarka, a w niektórych ucząstkach nie chciano nawet wypuścić urzędników z biura, dopóki nie załatwią oczekujących, i tylko interwencja policji uwolniła obłożonych. Urzędują w tych ucząstkach przeważnie żydzi, którzy w wysoce niegrzeczny sposób traktują publiczność. Należałoby więcej szanować ludzi i ich czas. Mieszkańcy Karolewa chodzą już trzy dni na Konstancyńska 57, stoją od rana do wieczora, a kartek dostać nie mogą. W poniedziałek rozpoczyna się wydawanie chleba na nowe kartki, a ludzie tych kartek jeszcze nie otrzymali. Zwracamy uwagę odnośnych władz, iż nieporządki te powinny zostać niezwłocznie usunięte. Żydzi jak wszędzie, dążą do wywołania nieporządków.

Dla czego?

Dla czego żydzi rozpuszczają wiadomość, że pieniądze w Polsce nie będą stemplowane!

W poniedziałek, dnia 17 marca, w rocznicę śmierci ś. p.

JADWIGI NEMEC

odprawione będzie nabożeństwo żałobne w kościele św. Krzyża o godz. 8 rano, na które zaprasza znajomych i życzliwych pamięci zmarłej

555-1

Mąż z dziećmi.

TELEGRAMY.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 15.3 (PAT.) Litwa i Białoruś: Grupa generała Iwaszkiewicza: W pościgu za ustępującymi bolszewikami oddziały nasze dotarły do linii Zdzieciół-Wysock-Połąka.

Grupa generała Rozwadowskiego: Nieprzyjacieli ostrzeliwał artylerią intensywnie nasze pozycje na wschód i południe od Lwowa, dworzec główny i centrum miasta. Nasze patrole wyparły ukraińców i dotarły do Borek Dominikańskich. Nieprzyjacielskie patrole, podsuwające się pod Rzesnę Ruską i Karaczynów, zostały rozpruszone. Ataki ukraińskie na cmentarz Kulpakowski odparto. Pociąg pancerny „Piłsudczyk“ wyparł ukraińców poza rampę kolejową w Gródku Jagiellońskim. Baterie nasze zmusiły do milczenia artylerię nieprzyjacielską, ostrzeliwującą na Wereszycy.

Grupa generała Aleksandrowicza: Na wschód od Sądowej Wiszni wyparły nasze oddziały nieprzyjaciela poza linie Botjatyn-Downe, wzgórze 279 — Księży Most.

Wz. Szefa sztabu generalnego.

podpisano *Haller*, pułkownik.

Granice Polski.

Paryż, 15.3 (PAT.) Komisja do określenia zachodnich granic Polski odbyła swoje prace tak, że pozostaje jej tylko ująć je w formę artykułów.

Państwo Wilson w Paryżu.

Paryż, 15.3 (PAT.) Państwo Wilson przybył do Paryża, witani przez prezydenta Poincare z żoną pana Clemenceau oraz wszystkich członków gabinetu. Popołudniu prezydent odbył konferencję z panem Clemenceau.

Rewizje i aresztowania.

Kraków, 15.3 (wł.) Prasa żargonowa zaznacza, że w związku z proklamowanym strajkiem przez komunistów i Bund odbyło się szereg rewizji i aresztowań. W żydowskim domu Ludowym przy ul. Orlej 11 aresztowano o godzinie 9 wieczór z 50 osób, które odprowadzono do 12 komisariatu. W drukarni Hendlera przy ulicy Długiej 26 dokonano rewizji i zrobiono odbitki ze złożonych artykułów. Drukarza aresztowano.

Bolszewicy zawiesili „Dziennik Kijowski“.

Kijow, 15.3 (wł.) Na burżuazję kijowską bolszewicy nałożyli 200 milionów kontrybucji. W roku ubiegłym nie stosowali oni żadnych represji względem prasy polskiej — obecnie zawiesili „Dziennik Kijowski“, w jego zaś miejsce zaczął wychodzić „Komunista Polski“ który zajął lokal redakcyjny i drukarnię „Dziennika“.

Reymond zachorował.

Paryż, 15.3 (wł.) Autor „Ziemi obiecanej“, Reymond ciężko zaniemógł w Paryżu. Wezwano do niego żonę z Warszawy.

Pralon.

Paryż, 15.3 (PAT.) Potwierdza się wiadomości o mianowaniu konsula w Genewie pana Pralon ministrem pełnomocnym w Polsce.

Alzacka a Clemenceau.

Paryż, 15 marca. (PAT.) Clemenceau odbył konferencję z Lloydem Geogem i pułkownikiem Housem. Następnie przyjął delegację szkoły alzackiej, która wręczyła mu posąg brązowy przedstawiający żołnierza strzelającego w pozycji leżącej z napisem „Szkoła alzacka w dowód wdzięczności“.

Magły skon.

Kielce, 15.3 (wł.) Podczas bronienia sprawy w sądzie adwokat przysięgły Władysław Wyszyński zmarł nagłe.

Wzywamy rząd do walki z paskarstwem!

Bank ligi narodów.

Paryż, 15 marca. (PAT.) Minister skarbu Klotz, odpowiadając izbie francuskiej na interpelację o położeniu finansowym, oświadczył, że wydatki wojenne dosięgły sumy 171 miliardów. Dalej podnosił wysiłki finansowe Francji oraz dodał, że wysokość opodatkowania będzie ustalona po uregulowaniu kwestji długów niemieckich. Nieprzyjaciół zmuszony będzie odbudować spustuszone prowincje, lecz przedtem będzie musiał zapłacić znaczne kwoty. W dalszym ciągu oświadczył minister, że jest zwolennikiem instytucji sekcji finansowej ligi narodów w zasadzie już uchwalonej przez konferencję pokojową.

Opieka Ameryki.

Zagrzeb, 14 marca. (PAT.) Stany Zjednoczone zażądały przez swego przedstawiciela w formie ultimatum, ażeby Włochy natychmiast otworzyły swoją granicę dla słowian, gdyż w przeciwnym razie Ameryka wstrzyma dowóz żywności dla Włoch. Równocześnie żąda Ameryka zniesienia blokady państwa południowo-słowiańskiego.

Zmiana dowódców.

London, 15 marca. (PAT.) Marszałek Haig został mianowany dowódcą wojsk w stolicy na miejsce generała Robertsona, który został mianowany dowódcą armji nadreńskiej.

Decyzja Rady.

Poznań, 15.3 (PAT). Naczelna Rada Ludowa w Poznaniu ogłasza, że ludność niemiecka w Poznańskim zachowa swoje prawa, a urzędnicy niemiecy, przychylni nowej sytuacji pozostaną na swoich stanowiskach.

Kiedy będzie podpisany pokój.

Wiedeń, 15.3 (PAT). Pokój preliminarjny będzie podpisany już z końcem przyszłego tygodnia.

Niemcy uchodzą z Szlezewiku.

Paryż, 15 marca. (PAT.) Są oznaki, że wojska niemieckie ustępują ze Szlezewiku, a w każdym razie z okręgów granicznych. Ewakuacja ma się rozpocząć w tych dniach.

Splitę zajęli włosi.

Berlin, 15 marca (PAT). W Splitcie wylądowały wojska włoskie. Protestującym obywatelom chorwackim oświadczył angielski admirał, że włoskom przysługują te same prawa co i innym zwyciężonym państwom ententy.

Rewizja w Przemyślu.

Przemyśl, 15 marca. (PAT.) „Ziemia Przemyska“ donosi: W piątek od wczesnego rana do wieczora oddziały wojskowe przeprowadzały ścisłą rewizję w całym mieście.

Granice wschodnie Polaki.

Kraków, 15 marca (PAT). Badanie sprawy granic między Polską a Rosją postanowiono odłożyć na później, gdyż przedmiotem bezpośrednim konferencji paryskiej jest przygotowanie preliminarzy pokojowych z Niemcami.

Rumuni w Galicji.

Kraków, 15 marca (PAT). Wojska rumuńskie w sile 2 korpusów przekroczyły granicę Galicji wchodniej i zajęły Sniatyn i szereg okolicznych miejscowości.

Milicja w Berlinie.

Berlin, 15 marca (PAT). Ustawę upoważniającą prezydenta do rozwiązania wojska i utworzenia tymczasowej milicji, złożonej z ochotników, Główną komendą nad milicją tymczasową działającą będzie prezydent państwa.

Niemcy już bez marynarki.

Wiedeń, 15 marca (PAT). Na obopólnym posiedzeniu delegatów komisji rozejmowej przyszło do całkowitego porozumienia. Niemcy przyjęli warunki w sprawie wydania niemieckiej floty handlowej.

Energiczne zarządzanie.

Manheim, 15.3 (PAT). Z powodu rozruchów tutejszy francuski dowódca rozkazał zdjąć czerwony sztandar z zamku, wydać wszelką broń i znieść rady robotnicze.

Przywódca policji — bolszewikiem.

Wiedeń, 15.3 (PAT.) Wojskami spartakusowców dowodzą między innymi były kapitan sztabu Beerfeld i były przywódca policji Eichhorn.

Rozwój lotnictwa.

Paryż, 15.3 (PAT.) Lotnik Le Marite, który wznosił się w Brukseli, wylądował w Casablance, przebywszy 1900 kilometrów w ciągu 11 godzin w 2 etapach. Kolejną przebywa się tę drogę w ciągu 6 dni.

Pożyczka we Francji.

Paryż, 15.3 (PAT.) Wysokość pożyczki obrony narodowej we Francji podniosła się w drugiej połowie lutego do 989 milionów. Ogółem subskrybowano w lutym 1754 milionów.

Trzeba w Rosji porządku.

Amsterdam, 15 marca. (PAT.) Prezes rządu rosyjskiego w Archangielsku oświadczył przedstawicielowi agencji Reutersa, że konferencja na wyspach Książących jest swego rodzaju ankietą

Projekt niemieckiej ustawy wojskowej.

Rozbrojenie Niemiec.

Paryż, 15 marca. (PAT.) Najwyższa rada międzysojusznicza zastanawiała się wczoraj nad sprawozdaniem pana Pichona o państwach, mających ograniczone interesy oraz nad sprawozdaniem marszałka Focha o rozbrojeniu Niemiec. Wczoraj odbyła się komisja portowa dla spraw rumuńskich, belgijskich, ekonomiczna i podkomisja naprawy szkód.

Ograniczenie armji niemieckiej.

Paryż, 15.3 (PAT.) Dziś odbędzie się posiedzenie rady wojennej, na której będą rozpatrywane ostateczne warunki wojskowe i morskie, jakie mają być podyktowane Niemcom. O ile sprawa ta nie zajmie całego posiedzenia będą też rozpatrywane kwestje granic niemieckich w szczególności zaś kwestja rozgraniczenia polsko-niemieckiego i sprawa Szlezewiska.

Komisja „odpowiedzialności“ za 2 lub 3 dni ukończy swoje prace i dojdzie do ostatecznych wniosków.

Paryż, 14 marca. (PAT.) Telegram iskrowy stacji warszawskiej. Najwyższa rada międzyso-

jużnicza na posiedzeniu poniedziałkowym przyjęła najważniejsze artykuły projektu w sprawie rozbrojenia Niemiec. Tekst projektu przygotował marszałek Foch i złożona z przedstawicieli wielkich mocarstw komisja. Dzienniki podają dokładne wiadomości o projekcie:

Obowiązek służby wojskowej w jakiejkolwiek formie jest zabroniony. Armja składać się będzie wyłącznie z ochotników, zobowiązujących się na lat 12. 2) Ograniczenie stanu rzeczywistego: Armja nie może liczyć ponad 1,000,000 ludzi wraz z oficerami, lecz bez żandarmerji i marynarki.

Liczba oficerów będzie ograniczona do minimum. Szkoły wojskowe, dające wyższe wykształcenie techniczne, są wzbronione. 3) Ograniczenie materiałów. Projekt ustala ściśle uzbrojenie nowej armji. Dozwolona broń jest wyliczona wedle rodzaju i wedle ilości. Tak na przykład artylerja kalibru ponad 150 mm. jest zabroniona, podobnie używanie czołgów i gazów trujących. Wszelki materiał, wykraczający poza potrzeby nowej armji, będzie zniszczony. 4) Kontrola koalicji nad przeprowadzeniem ustawy będzie zaprowadzona.

Ludendorff kłamie.

Monachium, 15.3 (wł.) Ponieważ Ludendorff w swoich pamiętnikach o obecnej wojnie wypowiedział twierdzenie, że już w sierpniu radził rozpocząć rokowania pokojowe z koalicją, ponieważ był przekonany, że dalsza walka jest bezcelowa. Po trzeciej nocy Wilsona wystąpił jednak za walką usque ad finem, gdyż sądził, że Niemcy jeszcze kilka miesięcy wytrzymają, a przez to polepszą się szanse przy zawarciu pokoju.

Syn b. kanclerza hr. Herting, odpowiada w pismach listem otwartym, w którym przeczy twierdzeniu Ludendorfa.

Także dobrodzieju!

Paryż, 15.3 (PAT.) Proces przeciw Cotin odbył się wczoraj przed sądem wojennym. Jest on oskarżony o usiłowane skrytobójcze morderstwo z premedytacją na osobę pana Clemenceau. Przy badaniu oświadczył Cotin, że gdyby mu się udało uciec, powtórzyłby zamach, gdyby uważał to za pożyteczne. Po zeznaniach świadków komisarz rządowy zażądał kary śmierci. Cotin został skazany na śmierć.

Admirał Vemyss.

Paryż, 15.3 (PAT.) Admirał Vemyss wyjechał do Brukseli, gdzie się spotka z misją niemiecką. Admirał Vemyss ma wszelkie pełnomocnictwa.

W kwestjach gospodarczych.

Paryż, 15 marca. (PAT.) „Temps“ pisze: Prawdopodobnie rada wielkich mocarstw podwyższy o jedno lub dwa miejsca liczbę 5 miejsc, przyznanych małym państwom w komisjach gospodarczej i finansowej. Miejsca te będą jednak przeważnie przyznane tym państwom, które odgrywały czynną rolę w wojnie.

W Luksemburgu.

Paryż, 15 marca. (PAT.) Depesza Havasa. „New York Herald“ pisze, że komisja ustanowiona w wielkim księstwie luksemburskim do zbadania spraw gospodarczych, wynikających z wojny oświadczyła się za sojuszem gospodarczym z Belgją i Francją. Sojusznicy wykonywałyby kontrolę nad 59 milionów ton węgla i 12 milionami ton stali rocznie. Byłby to koniec przewagi niemieckiej w dziedzinie stali i rozstrzygnięcie sprawy przyszłej polityki Luksemburga.

Liga narodów.

Paryż, 15.3 (PAT.) Szwecja, Holandia, Szwajcaria i Norwegja wystąpiły na konferencję swoich sekretarzy generalnych z memorjałami zawierającymi ich opinie o lidze narodów.

Przeciwko zarazie.

Berlin, 15 marca. (PAT.) Niemiecki urząd skarbowy przedłożył zgromadzeniu narodowemu w Weimarze projekt tymczasowej ustawy zabraniającej handlu rublami i używania ich do płatności w Niemczech. Zarządzenie to ma położyć koniec propagandzie bolszewickiej w Niemczech.

Co na to koalicja?

Spandawa, 15 marca. (PAT.) Rada robotnicza warsztatów amunicyjnych w Spandawie uchwalila podjąć na nowo pracę we wszystkich fabrykach.

Powrót.

Poznań, 15.3 (PAT.) Dziś wrócili członkowie misji niemieckiej, którzy także we czwartek wieczorem wyjechali po ostateczne wskazówki do Niemiec. Po ostatecznym wyniku będzie rozesłany szczegółowy komunikat.

